

Resa med orden i friheten

Författare: Björn Larsson

Titel: Min frihet (2013)

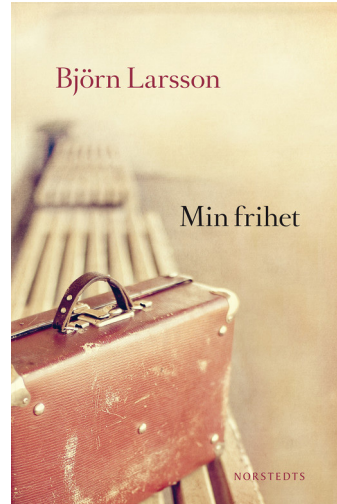
Förlag: Stockholm: Norstedts Förlag (318 sidor)

Min frihet av Björn Larsson är en bok som inspirerar på flera vis. Den är inte ny utan utkom redan år 2006 på franska (*Besoin de liberté*) och översattes av författaren själv till svenska 2013. Men den är aktuell och jag ser boken också som tidlös. Även om boken inte är nyutgiven så är den mycket värdefull att läsa idag. Den sprider en varm känsla vid läsningen när författaren blickar tillbaka på sitt eget liv, författarliv och vilken betydelse som språket har för människan och relationen mellan människor.

Björn Larsson beskriver relationen mellan författare och läsare men också mellan andra människor i samhället. Boken är en självbiografi där författaren beskriver hur han själv upplever friheten och dess innebörd och beskriver den resa som hans eget författarskap inneburit.

Det finns mycket värme i denna bok som visar på utsatthet och sårbarhet inom författarskap. I slutet av boken skriver författaren:

"Men inte ens när tvivlen var som störst och motgångarna som tyngst övervägde jag på fullt allvar att sluta skriva. Djupt inne i mig fanns uppenbarligen en orubblig övertygelse att det var det jag skulle göra, att det var det som kunde ge mening och innehåll åt mitt liv och att det var viktigt att litteraturen fanns, inte bara

för mig utan även för andra, kanske till och med för mänskligheten i stort” (s.256).

I bokens inledning berättar Björn Larsson om förlusten av sin far i en olycka samt vägran att göra värnplikten. Han skriver:

”Det värsta frihetsberövande som kan åsamkas en människa sammanfattas därför på sätt och vis i vad sergeanten på Karlsborgs fästning skrek till oss nyblivna rekryter: ’Ni är här för att lära er lyda utan att tänka!’ ” (s.254).

Förutom författare är Björn Larsson, professor i franska vid Språk- och litteraturcentrum vid Lunds univer-

sitet och reflekterar på sina ställen i boken också om de friheter som finns inom en universitetsanställning. Undervisning, handledning och författande av artiklar och litteratur ingår i universitetslärares sysslor. I självbiografin (essäistisk) får läsaren en inblick i vilken betydelse som franska språket haft för honom. Han talar varmt om franskan och läsaren får lära sig hur adjektivet placeras i förhållande till substantivet. Men han reflekterar också över hur han återvände till Sverige eftersom han själv upplevde att han blivit osäker på sitt eget språk. I Frankrike umgicks han med fransmän och läste litteratur på franska.

Men det är inte bara språk och det franska språket som Björn Larsson reflekterar över. Han beskriver även olika vetenskapliga förklaringsmodeller och vetenskapsteoretiska perspektiv. Den visar också hur rädda vi måste vara om litteraturen och det skrivna ordet. Författaren reflekterar över författares utsatthet och de hot som finns mot litteraturen och yttrandefriheten.

När man läser Björn Larssons självbiografi slås man flera gånger av hur viktig just vår yttrandefrihet är. Detta är en bok som på ett utomordentligt vis skulle kunna användas som litteratur på flera utbildningar när det handlar om litteraturen, språket och mellanmänskliga möten. Den är ett viktigt bidrag till språket, litteraturen och etiken.

Inom socialt arbete tror jag att boken kan vara mycket värdefull då det handlar om litteraturens möjligheter att beskriva och gestalta förluster, miljöer och betydelsen av mellanmännsk-

liga möten. Björn Larsson skriver:

”Jag skulle gå så långt som att säga att det första villkoret för att vara en mänsklig människa är att ha förmåga att sätta sig i andras människors ställe” (s.245).

*Jörgen Lundälv,
docent i trafikmedicin
Umeå universitet
jorgen.lundalv@surgery.umu.se*